

LA SENYERA FEDERAL

Porta-veu de la Joventut Republicana Federal

Any II

REDACCIÓ: August, 14, baixos
ADMINISTRACIÓ: Plassa Olczaga, 10, ent.
No responém dels articles firmats.

Tarragona 14 Juny de 1908

Preus de subscripció
Catalunya y Nacions Ibèriques, trimestre, 1'50 pts
Estranger..... 2'00

Nom. 37

LA EDUCACIÓ LAICA

Escola de 1.ª Ensenyansa

Robolledo, 4 baixos

Ensenyansa científica y racional. Clases especials de repàs, reforma de lletra y preparació pera la 2.ª ensenyansa.

S'admeten recomenats y externs

Notes setmanals

Veus de protesta

L'home observador y amic del anàlisi te ocasions mil pera poguer comparar y deduir. D'aquestes deduccions y comparanses pot treuren el fruit que solém dir de la experiència y que fa que pugam parlar de les coses ab un coneixement que no es comú a la generalitat de les colectivitats.

Nosaltres, amic llegidor, hem observat que l'home te molts punts de contacte ab la Naturalesa, y tan es així, que fins se li iguala en el cambi d'estacions. Va una petita prova.

De igual modo que l'Ivern asseca la vegetació despullant-la de verdors y embolcallant-la en un espés mantell de glàs així mateix en l'home, mata l'Ivern les ilusions y exten sobre seu el glàs de la indiferència per la cosa pública admetent sens protesta fins aquelles lleis que, ab menyspreu de sa propia dignitat, anulen sa personalitat d'home y de ciutadà; mes vé l'estiu y com si la forsa creadora de la mare terra, que s'engalana ab llurs millors joies y llenca arreu, un devassall de colors y de perfums, infiltres en l'individu quelcóm de sa generosa y vibranta vitalitat renaixen en ell passions y entusiasmes somorts y aixeca sa veu de protesta enérgica y fulminant com xispa eléctrica.

D'aquí les veus de protesta que per tots indrets s'han alsat contra la *non nata* y ja morta llei del terrorisme, contra aquest fet engendrat per en Maura en un moment de cópula sacrílega ab la més baixa y ruí de les passions humanes, l'odi a la llibertat.

Y d'aquí també la veu potent de protesta de la minoria solidaria contra la llei de jurisdiccions, d'aquesta llei que a tants ciutadans ha fet sentir son pes.

Avui el partit federal tarragoní tracta d'unir sa veu ab chor de protesta que enlaira el poble; unimhi tots els partits d'oposició, de vera oposició, la nostra no per modesta menys sincera y femla extensiva a les dugues lleis, la morta y la viva, qui sab si la nostra veu será la gota que ferá sobreixir el vas de la paciència y els governants se veurán obligats a donar satisfacció a les justes aspiracions ciutadanes!

Hem sentit a dir repetides vegades que'ls pobles tenen el govern que's mereixen, demostrémlosi que la nostra

vida es incompatible ab els régims de opresió y la llibertat será un fet en la nostra vida colectiva.

Del Mestre

Caducidad de las viejas Instituciones

I
Deponga el lector por un momento todas sus preocupaciones religiosas. Sea quien fuere, de seguro que ya ahora se está levantando del fondo de su conciencia la sombra de la duda. La duda es hoy general entre los hombres. Se aparenta, se quiere creer; mas no se cree. ¿Por qué? Porque la razón ha venido á examinar la fe, y la fe no sufre examen, la fe se desvanece ante el examen, como ante la luz las sombras y tinieblas. ¡Ay! y la fe es como la virginidad, no se recobra.

Hace ya siglos alzó un filósofo la voz y dijo: La razón es soberana. Después que le creyeron los pueblos, ¿cómo había de poder sostenerse en pie ningún misterio? El misterio, que es todo y su cumben. Empezó, pues, desde entonces la obra de la destrucción del cristianismo. No sólo se le atacó en sus formas; se le atacó en su esencia, en su espíritu, en su dogma, y fué pronto el objeto de la crítica general y del sarcasmo. El eco de la nueva impiedad resonó pronto en todas las naciones, llegó á la nuestra, aunque más tarde. Nuestros padres le oyeron, y dudaron; y nosotros fuimos ya concebidos en la duda.

Soy joven aún, pero he sondeado el corazón de muchos, de muchos que á mis ojos creían. No he hallado la fe en ninguno. He visto, por lo contrario, agitarse en todos el escepticismo bajo el velo de la hipocresía. Los más sinceramente religiosos han exclamado al oirme: ¡Ah! dejadme en paz, dejadme cerrar los ojos sobre tan terribles cuestiones; sin advertir que con estas palabras revelaba también que la humareda de la duda empañaba sus vacilantes creencias.

Se me dirá que exagero; que el reino de la incredulidad ha pasado ya, y la juventud vuelve los ojos al Dios del cristianismo; mas ¿es cierto? Despojada esta juventud de creencias, y sin convicciones con que sustituirlas, siente la debilidad propia de la duda: hé aquí por qué ora y se prosterna ¿Ora de corazón? Es la simple idea de Dios la que le ha doblar la frente y la rodilla? No ya fe, la misma duda la determina á ciertos actos religiosos. Dicen que al borde del sepulcro llora y se arrepiente, que reconoce toda la verdad de la religión católica, abjura sus errores; mas ¿es pose que no se comprenda que sólo la duda le arranca también esa confesión sedada y dolorosa? Las sombras de la muerte agrandan la duda, como la niebla objetos ¿Qué será de mi espíritu?, exama con horror el moribundo. ¿Contrará con mi último suspiro? ¿sobrevivirá

mi cuerpo? ¿pasará realmente á un tribunal divino, y oirá sobre su eterno porvenir la última palabra? Sus candorosas creencias de la infancia pasan ante su imaginación en confuso toberlino; y aturrido, fuera de sí, como el que se ve arrastrado por espantosos vértigos al fondo de un abismo, si halla entre sus manos la cruz, se abraza con ardor á la cruz de Jesucristo.

Dejad que esa juventud, ahora escéptica, se convierta en pensadora; que halle en una escuela filosófica el modo racional de explicar sus relaciones con Dios, la humanidad y el mundo; la duda se transformará en negación, y á no dudarlo, hallaréis dentro de poco rodeadas de silencio y soledad nuestras iglesias ¿Qué ilusiones caben ya sobre la bastarda devoción de nuestros días? ¿No estamos oyendo aun la carcajada que acaba de soltar la Europa al leer que ha sido convocado un concilio para hacer un artículo de fe de la inmaculada concepción de nuestra Virgen?

El clero mismo ha perdido la viva y ardiente fe de los apóstoles. ¿Ve triunfando? Levanta la voz sólo para revelar su impotencia y pronunciar estériles palabras. Si quiere estimular la caridad, fomenta el vicio; si acomodarse á las tendencias de la época, renuncia á su natural gravedad y permite la profanación del templo. No se presta generalmente al sacrificio; la austeridad le espanta. Codicioso como el siglo, lo pone todo á precio: la oración, la predicación, los sacramentos. Hasta su jefe vende á peso de oro sus dispensas. Con oro se propone lavar las manchas del pecador contrito, con oro abrirle las puertas del Paraíso, con oro mantener cerradas para él las de su merecido infierno. La duda no corre menos por sus abios que por los de la ciega muchebumbre.

F. PI Y MARGALL.

Llei de Naturalesa

Els homes, cada hu per sí, no som pu pera reprimir les nostres passions, vis y defectes morals qu'hem heretat egraun máxim al anarse formant el nostre.

es cal dir en alabansa nostra, que'ns h'oneixém y d'entre nostre gran fama humana busquem qui, ab la bona educació rebuda, tinga capacitat pera intr medis de reconciliació, vivint totn societat, procurant sempre que ni puga mermar els drets concedits altres y buscant la manera de perfeccionarlos a fi y efecte d'alcansar una iguat relativa entre totes les persones quoblém el mon.

S'ha acut un cas, que va passar entina familia de les moltes que habita terra, que posará en evidencia que homes no som tots prou pe'obrar en la consciencia y que hi ha vegades que legits, tampoc tenen consciencia.

Es el cas, qu'aquesta familia tenía un pare molt burro, (pero aquest pare no era pare, el ser pare ho havia heretat de son pare y si no era burro ho semblava), y dels germans, com en totes les families, n'hi havia que treballaven tot el dia pera portar menjar a casa y n'hi havia de ganduls que no mes buscaven medis pera viurer sense treballar; n'hi havia que's desviven perque poguessin progressar y n'hi havia que no'ls hi convenia perque d'aquella manera ells vivien y com es natural, hi havia desavinentes.

El pare, vegentse impotent pera buscar un medi de conciliació, va cridar a un dels seus fills (?) que li devia semblar instruidot, tot justament dels ganduls, y li va dir que busqués un medi per arreglarho.

—Ah, prompte se m'acuden a mi els medis, no podia buscar ningú mes apropiat pera l'assumpte,—li va respondrer Y tot seguit va posar en practica els seus plans pera dominar als que treballaven.

Els va cridar a tots y'ls hi va dir, ab un cert orgull:
—El pare m'ha facultat pera ferveros anar drets; desd'avui el que a mi'm semblará, el treuré de casa y si m'es convenient el castigaré,—

Mil veus sortiren d'entre'ls germans recriminant conducta tant ignominiosa.
—Quí ets tú,—li digueren,—pera contrarrestar les nostres iniciatives?

—El pare m'ho ha manat!
—Y qui es el pare pera ferveros viure vint sigles atrassats? L'obligació del pare es instruirnos y ferveros estimar perque poguem donar exemple a les altres families y aixó que'ns vols fer a nosaltres, aplicatho a tú y a tots els teus, opresors de la llibertat, que ab les vostres malifetes portareu la ruina de casa; pero ves fent, que la paciència se'ns apura y si fins avui us hem respectat, el dia que les vostres tramcs ens remoguin les sangs, vos enfonsarem per sempre mes, perque bó s'ho pot ser pero, no tant!

Aixó li digueren. Ell, confós, no va poguer menys que dir:

—Com si no hagués dit res; ho arrenco a la cartera.—

Desd'aquell dia sempre varen viure ab recels els bons germans, mes no varen tindre ocasió de complir el fatal pressagi perque'l pare li va dir:

—Veurás, nosaltres ara ja'ls tenim fets, ara ells que s'arreglin!

Y se'n varen anar a viure lluny de aquella terra ont tan mals records deixaren, vivint els demés germans ben avinguts sense envèjarse ni ganes de esplotarse els uns als altres.

Aixó'ns dona prova de la feblesa humana y al mateix temps ens fa avinent que'ls homes, per llei de Naturalesa, volém progressar sempre y'l Progrés es una màquina de tanta potencia que mai se detura y quan trova un obstacle molt dur, pot tornar enrera, si, més per aga-

far tal furia qu'esmicola l'obstacle deixantlo fet cendra que s'emporta'l vent!

J. Jové.

A l' "Orfeó Tarragoní"

No som amics d'empendre campanyes pel sol gust d'omplir quartilles, ni ens agrada combatre per sistema, molt al contrari, tenim un gran sentiment quan l'intransigència, la mala fe o les baixes passions dels nostres combatuts ens obliguen a agafar la ploma, y avui ho sentim quelcòm mes, per veurens obligats, no a combatre, sinó a posar de relleu certes intemperancies que desde fa bastant de temps venim observant en una entitat, que sense exagerar la nota, be podem afirmar, que en dia no llunyà pot proporcionar honra y nom a'n aquest tros de catalana terra que tan devém estimar y ésser el treball que realisa profitós pera'ls elemens que la componen y especialment pera enlairar la cultura y'l nivell intel·lectual del jovent que hi está en majoria. Ens referim al «Orfeó Tarragoní», a'n aquest armoniós conjunt de veus tan magistralment aunades, mercès a la activitat, esforsat treball y indiscutible gust artistic del seu director lo professor de música y mestre compositor, amic particular nostre En Josep Gols.

Al iniciarse la fundació del "Orfeó", tots els aimans de la cultura del nostre poble, tots els amics del progrés y engrandiment de Tarragona, sense distinció de color politic, se disputaren el lloc preferent pera contribuir ab son esfors moral els uns y moral y material els altres pera que aviat se pogués portar a la practica tan encertada pensada. Lo resultat obtingut fins ara, no pot ésser mes falaguer. Avui tenim ja un Orfeó, que per l'armonia y afinació ab que ha executat les pessas cantades sempre que s'ha presentat en públic, ha obtingut éxits sorollosos, ha oit forts picaments de mans, no solzament aquí a Tarragona, si que també en pobles veïns ahont ha realisat escursions previament sollicitat.

Doncs, be, avui tenim una massa coral que es verament l'orgull dels bons tarragonins y l'admiració de quans han tingut ocasió d'oïrla, y l'anel de que la marxa triomfant y progressiva del Orfeó no s'entorpeixi, per intransigencies, petiteses o equivocats criteris, ens ha inspirat les presens ratlles, perquè es nostre desitj que l'obra colosal que tan adelantada está, pugui arribar sens entrebancs a felis terme.

Les composicions asajjades y donades a coneixer, han sigut del agrado del públic, mes per l'aspiració en que han sigut executades que per l'esperit de per la lletra. En dos anys de vida que porta l'Orfeó, ningú ha protestat del us y abús que s'ha fet, obligant als cantaires a aprendre composicions d'una tendencia, sinó contraria, tampoc agradosa als sentiments de la majoria dels executants. Aquets, se han deixat portar per la voluntat dels de fora.

Fa uns nou messos, en lo mes d'Octubre prop-passat, un respectable nombre d'orfeonistes, en majoria, en son desitj de aprendre altres composicions, qual lletra sigüés també com la música del agrado del públic, dirigiren una rahnada y respectuosa sollicitut a la Junta y director del Orfeó, qual escrit havem tingut el gust de llegir, demanant que al ensems que altres composicions s'assajés l'himne "La Marsellesa".

No foren escoltats els sollicitans, reben per contestació al seu desitj, que reti-

resin la sollicitut, ja que "La Marsellesa" no podía ésser assajada tota vegada que no era un himne catalá.

Verament, senyors de la Junta del Orfeó, "La Marsellesa" es l'himne nacional de la veina República, però "La Marsellesa" l'han adoptada com a himne patriótic y popular els elements avançats de Catalunya y del resto d'Espanya, hi's pot afirmar que salvant comptades escepcions, es avui l'himne dels catalans, porque la vivesa, la fogositat y'l carácter bélic de la seva música, es la genuina encarnació del verdader esprit catalá, del modo d'ésser dels catalans, y tan es aixís que la lletra ha sigut també traduïda en la parla dels fills del nostre poble, essen ja l'únic himne que simbolisa l'esprit lliberal y progresiu de la nostra terra, ja que la composició d'en Morera "Els Segadors" nomenada himne catalá, ni en la lletra ni en la música hi encarna'l nostre temperament viril, lluitador y lliberal, molt al contrari, ens presenta als ulls dels de fora, com a poble servil, retrógado y humiliat, es a dir, tot lo contrari de lo que som els catalans; y no obstant aixó, els senyors que constitueixen la Junta del Orfeó, han mostrat gran interés y entusiasme en que'ls orfeonistes cantessin hasta per anarsen a dormir els ditxosos "Segadors".

La complacencia y la transigencia dels entusiastes y desinteressats cantaires que jamai s'han oposat a aprendre les obres que se'ls hi ha indicat, malgrat no haigin sigut del seu gust, contrasta notablement ab l'intemperancia dels que sens motiu fundat, s'han negat a complaure els seus desitjos de cantar "La Marsellesa", y, com havem dit al comensament, som dels que veuen ab gust qui ab profit l'hermós lema de "Avant sempre, sempre avant!" donem avui el crit de ¡Alerta!, pera que deixant apart conveniencies personals y baixes passions, se procuri suavisar aspereses y seria y enlairadament pensant, se procuri curar el malestar que impera avui dins del orfeó, per la manca de atenció de que han sigut objecte els cantaires, doncs, segons nostres noticies, la vida del Orfeó está pendent del criteri que adoptin els encarregats de resoldrer el conflicte, doncs a'n aquests y a ningú més els hi cabria la responsabilitat, si arribés el cas, que no volém de cap manera que arribi, de que vingüés una desorganización y emigración del "Orfeó Tarragoní".

Moltes son les notes que respecte aquest assumpte guardem en cartera, pero per patriotisme y per amor a l'entitat de qui parlem, deixem de consignar les per avui.

Maura, Moret y C.

Parla en el Congrés el Sr. Salvatella, el jove y eloqüent diputat federal solidari pel districte de Figueras, y demana an en Maura, ab tots els respectes que mereix tot un president del Consell de Ministres, que derogués la llei dita de Jurisdiccions que'l seu antecessor, el liberal Moret, havia posat en vigor per donar una proba patent del seu liberalisme, del seu gran amor al lliure arbitrio dels ciutadans hispánicos. Y en Salvatella, qui parla en nom de tot Catalunya, qu'es la que de plé va adaptant millor dit, a qui en Moret va adaptar la seva llei reaccionaria, després d'una magnífica oració parlamentaria, va venir den Maura, jefe de l'actual govern, una resposta que está a l'altura tant elevat personatge mallorquí... E

ab ell el govern, no creu oportuna avui encara l'anulació o la derogació de la tristament célebre Llei de Jurisdiccions: Per qué? oh, perquè! Perquè'n Maura y Moret son dos pero son un sol; porque si a l'un li convé arronsar en un assumpte, es solzament porque l'altre pugui estirar per un'altra ocasió poguerho fer a l'inversa; porque, y tothom ho sab prou bé el per que, totes les coses que fan l'un y l'altre, som en relació proporcionada...

Per aixó nosaltres creiem que es inutil que'ls solidaris demanin en plé Congrés la derogació de la llei iniqua, que no'n treuran res. En Maura Moret y C. aqueixos si que *todos son nros* senyor Benavente.

Y ab gent de la calanya den Moret, aneuhi de brasset pera protestar del nou projecte de llei de repressió del terrorisme! Ells prou criden y fan veure que en son contraris, pero ja tothom ho sab que tot son vuits y nous, que ensenyen massa'l llautó!

Alerta tots, doncs, en protestar ab els liberals de pa sucata ab oli.

A. BRISA.

Conviccions...

y cursileries

Hem de creure que'l senyor *Marcel·lí D.* firmant del article, que ab lo mateix títol qu'encapsem aquet, aparegué en el nombre darrer de *Catalunya Nova*, es un ultrapuritat, un ciutadà sens macula de pecat, un conseqüent d'aquells que per la seva fermesa en sos ideals, primer es faria matar que fer traició. De lo contrari, no's pot ni's deu atme-

comunió a dreta y esquerra, posant en soifa a'n els que creu no compleixen en llurs debers de bons catalans y tarragonins. Ja ens va be sa actitud, de tal manera, qu'ens posém al seu costat, incondicionalment, pera ajudar-lo a tant regeneradora idea, entenen, com entenem, que hi há moltes caretetes a treure. Pro pera ajudar-lo, pera anar ab ell de company, hem de saber ab tota seguretat si's fa digue de nostre cooperació; hem de saber si els seus actes públics, que ha manifestat durant sa vida publica corresponen a sas paraules. No es cas que al comensament de tant grossa tasca l'haguessin d'abandonar... y fals. Diem aixó perquè son molts, y tenim anotats, que predican moralitat y consciencia y venen vinagre. No hem d'indicar que'l senyor *Marcel·lí D.* sui un d'aquets, pero per si acás, necessitem saber els graus de la seva consciencia y imparcialitat. De primer aluvi, ja notem en dit senyor una falta en el contingut del paragraf que dedica a amics nostres y correligionaris al dir que VAREN SENTIRSE FERRS GREUMENT *perque's cedia el teatre per un fl que simpatizava y encarna aspiracions de la major part dels calans.* No es aixó senyor *Marcel·lí D.*, nes aixó. Entenissen y veurá com está advocat de mitj a mitj. Per Deu, no aigi la veritat o sinó no vindrem ab V:Vol que l'enterem nosaltres? Digisho y no's farem esperar, pero sapi-guer endevant que si el mitin va celearse en el teatre va ser degut, *única y clusivament* a amics y correligionaris nostres, els quals no se sentiren fer greument, car desitjarian se'n celearse un cada dia de mitin com aquell. No sabia V. aixó? Doncs no reiniciem en tractar assumptes sense penedir la molestia d'enterarsen; no fos cas li quin va de mala fé.

Com siga que per alló de que "Arrieros somos y por el camino vamos" ja'ns tornarem a trovar, potser la setmana que ve, o l'altre *según como caigan las pesas*, veurem. Mentrestant quedem a sas ordres, afm. s. s. q. b. s. m.

MARTÍ FEUBONAT.

La Cuestión Social

Apuntes de D. Eduardo Benot para un estudio de la cuestión social.

Instrucción agraria

Ante todo ve con claridad este Consejo que no puede llevarse a cabo la enseñanza agraria en nuestro país, si no se consagra a ella una gran parte del Profesorado superior de instrucción primaria.

No basta con lo que se aprende en las escuelas para poder adquirir las ideas necesarias si se ha de dominar la materia sólo en su parte práctica.

Es preciso elevar el nivel medio de la enseñanza y hacer entrar en la educación internacional extensas nociones, si bien no necesitan ser profundas, de Física y de Química, á fin de que los niños, los jóvenes, los colonos, braceros y propietarios puedan determinar las substancias existentes en sus tierras y no haya de achacarse la tradicional ignorancia y deficiencia á falta de medios científicos y de libros elementales; pero en todo caso suficientes.

Los profesores deberán encargarse de paseos escolares por los campos y las granjas, donde cada uno hará asunto de sus explicaciones la clase de terreno y las condiciones de las faenas agrícolas que en cada época se realicen, el género de ganadería y el modo de utilizarla el desarrollo de razas especiales de ganados y de aves, la selección de semillas, y el manejo de maquinarias y de instrumentos agrícolas.

Todo será estéril, sin embargo, si por economías miserables y mal entendidas, no se cuenta con personal y material abundantes. Por fortuna, en este ramo, existen ingenieros de valía.

El partido federal, desde ahora, en la oposición, se compromete á organizar la enseñanza primaria de tal modo, que pueda conseguirse «la elevación de los frutos de la tierra á los tipos normales de producción en los pueblos civilizados».

Esta generalización de la enseñanza agraria no impedirá la creación de escuelas profesionales, en que los jornaleros de mayor capacidad aprendan teórica y prácticamente la totalidad de su profesión.

Celebritats Mondials

Hipátia

La dona considerada avui en plé segle del progrés com un instrument tant sols del plaer y posada al baix nivell en que se la coloca, ha demostrat en tot temps que lo que l'home no ha pogut realisar per ella ha sigut tasca facilísima lograrho demostrant ab aixó que'n el concert social devém dotarla dels mateixos drets y devers que l'home puig el verdader progrés estriba en l'emancipació de la dona.

Sentat aquest petit exordi, passém a ocuparnos de Hipátia, una de les figures mes interessants que'ns presenta l'Historia.

La nostra biografiada vegé la llum primera en Alexandria d'Egipte per allà els anys 370 a 380 y era filla del célebre astròleg y matemàtic Teon, comentador d'Euclides y Ptolomeu.

Dotada d'un talent immens molt noia encara aprengué Geometria y Matemàtiques en les que sobressortí tant que's decidí a ensenyar-les publicament; dedicada després a l'estudi de la Filosofia, s'arribà a compenetrar tant de la mateixa que ningú l'avençatjà desarrotllant ab facilitat pasmosa les mes complicades qüestions metafísiques. La seva escola fou la mes concorreguda y sa paraula fácil y senzilla feu que'ls adeptes se contessin per milers, tant, que quedaren buides les escoles y temples cristians. Aquests, obrant d'una manera iniqua, se venjaren acusantla de que mercès a sa influencia havia instigat a Orestes, governador romà, a que perseguís als cristians y sant Cirilo, aleshores patriarca d'Alexandria. donant fé a les paraules d'aquells fanàtics ordenà que s'assaltés l'escola d'Hipàtia y una turba d'aquests s'apoderaren de la víctima innocent cosintla a punyalades y arrastrantla hasta el peu del altar de Crist;— y que com, ha dit Castelar—*després d'haver tocat l'hora de Deu ab aquella sang virginal, tiraren son cos a la foguera quin fum se perdé en els aires junt ab l'ànima d'Hipàtia l'ànima de Grecia.*

Consolidat l'execrable crim taca afrentosa pels qui a seguir les doctrines del mestre devien respectar el modo de pensar de tothom, sols ens resta dir que ab Hipàtia morí el paganisme y la personificació de aquella doctrina helènica que pretenia armonisar l'idea cristiana ab la filosofia grega.

Hipàtia, com tots els cervells privilegiats, fou víctima dels eternals enemics del progrés, y son nom va junyit ab l'auriola del martiri junt ab el del descobridor de la circulació de la sang En Miquel Servet víctima del inquisidor Calvi.

H.

Plecs y esquinsades

El periòdic catòlic *La Cruz*,—que sense cap classe d'escripcol dona cabuda en ses columnes a uns articles d'un tal Sr. Ximénez, en els que hi apareixen unes paraules impropies de gent que's diuen ésser deixebles d'aquell Crist tot amor y tot bondat,—hi llegim les següents ratlles, que retallém perquè's convencin els nostres llegidors dels bons exemples que donen al usar un llenguatge tan... *sui generis* y perquè's pugui apreciar també'l respecte que, com a gent ben educada, tenen an els que reposen en tranquila pau:

«*Elocuencia Zolesca.*—Mr. Doumergue dijo en su discurso, al depositar los restos de Zola en el Panteón:

«... y he aquí que de pronto Zola, este solitario y tímido, abandona su torre de marfil...»

«Torre de marfil cuando se trata de Zola! Water-closet hay que decir.»

Volen fer el favor de dirnos els senyors de *La Cruz*, ja que tracten tan decentment a qui fou una verdadera gloria universal, quin calificatiu podríem donar nosaltres al *padre Román* y C.?

Potser en *Tomaset* y'ls seus confreres com a *périts* en la materia, ens polrián ilustrar en aquest assumpte.

A la porta del cine del Sr. *Sidoro* hi ha un cartell que si diu molt en pro de la moral en cambi deix molt mal parada a la ortografia.

Mirin, mirin, pero no riguin que el senyor s'enfada:

«De Orden Gobernativa se proi-be toda manifestación que moleste al público.»

Sidoro tanca la boca sino el públic se donarà per molestat del teu vocabulari escullit.

Y quan no tinguis res que fer repassa la gramàtica, sents?

**

Vivir para ver! Ja se'n veuen de coses, ja, en aquest poble. Ves qui havia de dir qu'el cinematògraf *Moderno*, propietat del Sr. Menjibar, tingués de donar lliçons de moral y decencia al cinematògraf *Las Novedades*, propietat del Sr. Cirera.

Res, no's pot dir mai d'aquesta aigua no beuré. A seguir per aquest camí, qualsevol dia veurém... pero no adelantem *los acontecimientos*.

**

Harto el diablo de carne se metió a fraile. En la secció d'Espectacles, dels diaris locals, sota la nota de películes del «Cinematògrafo *Moderno*» hem vist una nota que copiada textualment diu:

Nota: Se advierte al público que en este cinematógrafo no se dan sesiones extraordinarias a última hora.

Que li han demanat els senyors de les conferencies que poses aquesta nota, don Menjibar?

Perque nosaltres, que a diferencia dels redactors de *La Cruz* aném a tots dos cines no compreném a que vé aquesta alusió de *última hora*.

A menos de que sigui per alló de la *fruta tova* (la moral avants que tot) que vostè volia donar a cada espectador...

En fi, vostè te la paraula.

Ens ho pensavem, però ens resistiem a ferho públic. Avui ja ho podem dir, perquè ho han confesat nalesament els interesats.

El *Diario del Comercio y Herald de Tarragona*, han fet la fusió, essent director de abdujes publicacions en Menéndez.

Avui compreném certes *desinteresades* campanyes en defensa den Pepet.

Lo que no compreném es que la gent del *Heraldo* que han deixat abandonat al seu arcalde, nomenin precisament director del seu diari al que ho es del periòdic que ha recullit an en Pepet.

Cosas veredes del Cid...

Ab motiu de l'interpelació sobre la derogació de la Llei de Juridiccions esplanada en el parlament espanyol per nostre correligionari diputat solidari senyor Salvatella, en Maura ha dit que era ell qui havia d'escullir el dia y ocasió pera presentar la derogació de dita llei.

De manera que en Maura ha imitat al condemnat a mort penjat d'un arbre en que's concedí al sentenciat que ell escullís l'arbre ont havia d'esser executat, y després de molts dies de recorrer boscos, no en trobà cap que li agradés.

Paró bo serà que'n Maura tingui present que aquell sentenciat, morí també penjat, malgrat el no trobar arbre del seu gust, doncs no faltà qui s'encarregà d'escullirlo.

Nostre estimat confrare *Diario de Tarragona* les emprén contra els que a pretext de buscar cargols assalten les propietats y s'enduen als fruits.

Estém plenament conformes ab el pensar del confrare en aquest punt, pero lo que no compreném es que vulgui que s'imposin 50 PESETES DE MULTA A TOTS ELS QUE'S TROBIN AGAFANT CARGOLS.

Millor seria que les imposessin al autor d'aquell solt del *Diario* per no saber explicar el seu pensament.

Aont aniríem a parar si l'arcalde se'l escoltava.

Ja podrien plegar el ram en Baró, Brell, Faro y demés cerrallers.

No tindrien prou *cargols* per pagar les multes que'ls posarien si cada dia anessin els municipals a regirarlos hi el ferro de la botiga.

Allò si que son *cargols* y ben cargolats.

Parlant de garrofers deia un dia un andalús, y nosaltres ho traduim:

Hi ha un garrofer a Espanya que es tan gros que dona menjar a tots els burros espanyols. El que endevini ont és també en tastarà.

La solució la donarán els aficionats a les garrofers.

Les exigencies del temps calorós de que ja disfrutém, fa qu'avui parlem altra volta de la nostra policia *secreta*, puig no es tampoc per ningú cap *secret* lo que aném a dir.

Prou coneguts eren ja de tothom els policies, ab tot y ser nous y ser de la *secreta*. Y ara, resulta que's coneixen d'un bon tros lluny perquè'ls hi fan portar una gorra blanca d'uniforme.

Conformes en que'ls agents vagin d'*istiu*, pero en personatjes qu'han d'esser *secrets* per llurs treballs, sembla que no lliga prou el que's distingeixen forsa y que a primer cop d'ull ja s'endevinin qui son. No'ls hi sembla?

O es que al cap hi porten tot lo que de *secrets* han de tenir... que tot pot ésser!

Solts y noves

El pròxim nombre de LA SENYERA estarà dedicat a la commemoració del 14 aniversari de la promulgació del Programa Federal, que va suscriure l'inoblidable Mestre en 22 de Juny de 1894.

Avisém als nostres col·laboradors, per si tenen gust en enviar quiscuns treballs pera aquell nombre, que deuen estar en nostre poder per tot el dijous vinent, puig de rebrels més tard no podrien insertarse, lo que sentirem passés an algú.

El darrer dimars se celebrà en el Centre Federal una reunió de representants de entitats y premsa d'aquesta capital, a l'objecte de tractar de la conveniencia de celebrar un acte públic de resonancia pera protestar de l'unicu projecte de llei de repressió del terrorisme, obra del gran reaccionari Maura.

Se acordà tenir una nova reunió, que deuria efectuar-se anit, pera ultimar tots els treballs, després de posarse en perfecte acord tots els representats.

Nosaltres desitjém de veres que's fassi aquest acte de franca protesta de Tarragona.

El Círcol de Belles Arts de Madrid, del qual és Vis-president l'esculptor català Blay, pensa rendir un homenatge an aquest, a la seva tornada d'América, ab motiu d'haverli sigut adjudicat el premi y la direcció del monument a l'Independencia de l'Argentina.

El dilluns passat vingué a nostra ciutat el Director general de Penals Sr. Rendueles acompanyat de personal tècnic pera veurer si's pot suprimir totalment el presiri de Tarragona.

En cas afirmatiu esperém que'l nostre consistori no dormirà y promurrarà sia respectat el monument d'antiguetat que encloeu en son si el Penal de la Pedrera y conservarà pera joia de nostra ciutat, la capella que edificarem en dit lloc els Caballers de l'ordre del Temple.

Se fan els treballs preparatoris pera celebrar un grandios acte de protesta contra la llei del terrorisme, en nostra ciutat.

Una solemnitat artistic musical se prepara pera la diada de Corpus a dos quarts d'onza de la nit a l'Ateneu de Tarragona ab la estrena de la cobla que per iniciativa y apoi de la seva «A. Foment de la Sardana» s'ha organitzat ab elements musicals de aquesta població baix la direcció del mestre compositor en Josep Gols.

Com diém se prepara un veritable acon-teixement artístic, el qual no dubtém constituirá un ecitás pera la «A. Foment de la Sardana» en primer terme, y pera els seriosos artistes que han tingut la voluntat de constituir qui sab si per primera volta en aquesta població un grupo musical que a mes de la gloria y profit que a ells els promet resultar, tant en bon lloc enlairaran artisticament a Tarragona.

Dita «A. Foment de la Sardana» prega a tots els socis de l'Ateneu de Tarragona que desitjin assistirhi, encarreguin les localitats quant avans a fi de poguer complaure de una manera mes ordenada als nombrosos entusiastes de la Sardana que hi volen concórrer.

Nosaltres remerciánt y agraint la atenta invitació que havém rebut, prometém no ferhi falta y dedicar diumenge vinent un espai en nostres columnes ab la impressió que ens produirà, indubtablement boníssima.

Avui déu celebrarse a Barcelona una assamblea d'esperantistes.

L'acte tindrà efecta en el Saló de Cent, qu'aquell Ajuntament ha cedit als propagandistes entusiastes de l'idioma internacional den Zamenhof.

Hem tingut el gust d'estrenyer la mà de nostre bon amic En Joan Vendrell, jove paisà nostre qui després d'una estada de uns dos anys a Santiago de Cuba, torna al costat de la seva familia y amics.

El Sr. Vendrell arribà'l passat dijous ab el trasatlàntic «Miguel Gallart».

Celebrém la felis arribada del nostre amic.

El diumenge fou enterrat un nen de quatre anys del nostre amic y correligionari En Josep Monné. L'acte's vegé molt concorregut, prova evident de les moltes simpaties ab que compta l'amic Pepet. El nostre pésam al Sr. Monné per la pèrdua del seu fill idolatrat.

La «A. Foment de la Sardana de l'Ateneu de Tarragona» celebrarà aquesta nit, aixís com en tots els dies festius en que no's porti cap quiscun altre espectacle en el Teatre Principal, una escullida audició de Sardanes.

La festa's comensarà a dos quarts de deu.

Es la nostra una ciutat escepcional per excelencia.

Ara resulta que'ls senyors de la Junta de sanitat, donen per dolenta l'aigua que surt dels dipòsits de la Catedral, essent perfectament bona y temps enfarferra, que era dolenta y perjudicial perquè si, li se'n varen adonar ni molt menes.

Fentho tot a l'inversa aném molt bé. Per aixó, perquè casi sempre ho fém aixís, es per lo que's trova avui dia Tarragona en el seu mes alt grau del progrés y de la cultura popular.

Aquesta nit farà son debut en el «Ateneu Tarragonense de la Clase Obrera» la «Rondalla Tarragonense».

LÍNIA REGULAR DE GRANS VAPORS

IBARRA Y COMPANYIA (Societat en comandita)

SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilés, Almeria, Málaga, Càdis, Sevilla, Bonanza, Huelva, (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina), Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadea, Gijón, Avilés, Santander, Bilbao, Passajes, Sant Sebastiá, Bayona y Burdeus.

Servei ràpid eventual pera 'l Nord d' Espanya, ab escala en els ports de Valencia, Alacant, Málaga, Càdis, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao.

S' admet càrrega y passatger a preus reduïts.

Sortirà d' aquets port el pròxim dijous el magnífic vapor espanyol

CABO S. SEBASTIÁN

de 2.500 tonelades, capitá Agustí Gaugotti. Admetent càrrega y passatgers pera 'ls esmentats ports.

Consignatari a Tarragona: En MARIÁN PERES

CARNICERÍA

DE

JOSEP RIBAS

Carn fresca de bou, moltó y anyell.

Se serveixen tota classe d'encàrrecs y provisions.

Cos del Bou, nom. 12.-TARRAGONA

PASTISSERÍA Y COLMAT

SARAH BERNHARTD

DE

LLUIS RIOLA

Gran laboratori de rebosteria y tota classe de pastells pera bodes, bateigs, etc.—
Complet, assortit en capsets especials pera bombons.— Objectes de luxe, xampany
vins y licors del país y de l' extranger.

Sant Agustí, 19.—Tarragona

FÁBRICA DE BRAGUERS

DE

Aparells ortopédics (trençats)

Son molts els que venen braguers pero molt pocs els que 'n saben construir.
Costa molt colocar un braguer, pero mes encare saberlo construir, puig avans de
colocar-lo he es indispensable saberlo construir perque sense la ciencia y práctica de
construcció mal se pot adquirir la de colocació.

No us deixeu atraure per aqueixos aplicadors de braguers que desconeixent per
complet llur construcció, anuncien la radical curació de les hernies o trençadures.

EL BRAGUER ARTICULADOR-REGULADOR sist. ma Montserrat, es el mes pràc-
tic y modern pera la retenció o curació de les hernies per cròniques y rebels que si-
guin.

Grans existencies de braguers petits de goma pera la radical curació de les her-
nies congénites o de l' infancia y tot lo que s' refereix a Cirurgia y Ortopedia.

Casa Montserrat, Unió, 34.—Tarragona

BODEGA VINÍCOLA

DE

DALMAU Y NIN

Especialitat en vins de taula, País y generosos a preus módics.
Únic diposit a Tarragona dels acreditats vins dels magatzems de Xerez Sanchez Ro-
mate, els quals s' expendran a preus sumament econòmics.

SE SERVEIX A DOMICILI

Teléfon nom. 67.

3, S. Agustí, 3.—Tarragona

GRAN FÁBRICA DE CALSAT

PERA PÁRVULS

DE

CAVALLÉ Y MARQUÈS

CASA FUNDADA EN 1889

Afores de S. Francesc, 94.-TARRAGONA

PALLEJÁ FOTOGRAF

UNIÓ, 18

Casa fundada en 1863

Edifici construït exprefés pera fotografia

Reproduccions, ampliacions, postals, etc. y tota mena de treballs pels procediments
moderns mes perfeccionats.

LA JOYA DEL CENTRO

DE

JOSEP RIOLA

22, Rambla de Castelar, 22.—TARRAGONA

Vins de taula, Priorats, Rancis y Generosos.— Oli pur de oliva.— Gran assortit d'am-
polles de licors y aguardents de superior qualitat a preus molt econòmics. Xampany
desde 3 a 10 pessetes l' ampolla.

SE SERVEIX A DOMICILI

CLINICA Y CONSULTORI

pera las enfermetats de la dona

Vies urinaries, Cirujia operatoria, parts electroterapia y análisis
micro-químic d'orina y productes patològics

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

DOCTOR RABADÁ

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajndant de la Policlínica
del Doctor Fargas y Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta: De 10 a 12 y de 5 a 7.—Pera obrers, de 7 y mitja a 8 y mitja nit.—Pera
els pobres, franca, los dilluns, dimecres y dissaptes de 12 y mitja al y
mitja.

Rambla Cartelar, 31, principal